

in his (vt dixi) dum sanguis non transit per pulmones, utique de dextro cordis sinu in sinistram. Ambo per foramen ouale, & transitum arteriosum, vt dictum est, idem officium traducendi sanguinem è vena cava in arteriam magnam, pariter præstant, & in vniuersum corpus impellunt equaliter, vnde æqualis constitutio. Cum vero pulmones vsui esse, & vñiones dictas occludi, sit tempestiuum, tum hæc differentia ventriculorum incipit in robore, & reliquis esse; quia dexter duntaxat per pulmones, sinister per totum corpus impellit.

Vltra hæc etiam in corde lacertuli (vt ita dicam) siue carnosæ virgulæ, & fibrosi nexus plurimi (quos Aristot. *lib. de respirat. & de partibus animalium* 3. nervos vocat) qui partim separatim diuerso modo tenduntur; partim in parietibus & mediastino (altis factis scrobiculis) sulcatim reconditi tanquam musculi quidam parui. Qui ad robustiorem, & ad validiorem impulsus sanguinis, & constrictionem cordis quasi succuriati sunt, & superadditi cordi, & ad vltiorem expulsionem sanguinis auxiliares, & vt (tanquam in nau. funium diligens & artificiosus apparatus) corde vndiquaque se contrahente, vndique adiumento forent; & sanguinem plenius & validius è ventriculis expellerent.

Hoc autem manifestum eo, quod quibusdam animalibus sint, quibusdam minime, & omnibus quibus sunt, illi s. plures & fortiores, sinistro, quam dextro, & quibusdam animalibus, in sinistro sunt, dextro vero nequaquam, & in hominum genere, plures in sinistro quam dextro ventriculo. & plures in ventriculis quam auriculis, & aliquibus in auriculis quasi nulli. In Torosis & musculosis agrestibus corporibus, & durioris habitus, plures; in tenellis corporibus scæminis pauciores.

In quibus animalibus ventriculi cordis intus leues; omnino absque fibris, lacertulis, neque scrobiculis fissi, (vt auibus minoribus pene omnibus, serpentibus, ranis, testudinibus, & huiusmodi, sic perdica, gallina, piscibus similiter maxima ex parte) in his neq; nervi (siue fibræ dictæ) neque valvulæ tricuspides in ventriculis reperiuntur. Quibusdam animalibus dexter ventriculus intus levis est, sinister vero fibrosos illos nexus habet, vt in anserè, Cygno, & auibus grauioribus. In his eadè est ratio, quæ in omnibus; cum spogiosi & rari & molles sint pulmones ad protrusionem sanguinis per ipsos, vim tantum non desiderari, proinde dextro ventriculo aut non sunt illæ fibræ, aut pauciores, infirmiores, non ita carnosæ, aut musculos æmulantes. Sinistri vero sunt & robustiores, & plures, & carnosiores, & musculosi, quia sinister ventriculus
maiori

maiori robore & vi opus habet, quo per vniuersum corpus longius sanguinem prosequi debuerat.

Et hinc etiam medium cordis possidet, & triplo crassiori pariete, & robustiore est sinister ventriculus dextro. Hinc omnia animalia, & inter homines similiter, quo densiori, duriori, & solidiori habitu sunt carnis, & quo magis carnosæ, lacertosa habent extrema membra, & magis à corde distantia: eo fibrosius, magis crassius, robustius, & musculosius habent cor. Idque manifestum est, & necessarium. Quo contrariori textura, & molliori sunt habitu, & corporum entia minores, flaccidius magis, mollius, & intus minus (aut non omnino) fibrosius & enervatum cor gerunt.

Valvularum similiter sigmoidarum usum considera; quæ ideo factæ, ne semel missus sanguis in cordis ventriculos regeratur, & in orificio arteriosæ venæ & aortæ (dum sursum eleuatur, & inuicem coniunctæ triquetram lineam, qualis ab hirundinum morfu relinquitur effingunt) quo arctius obseruatur, sanguinis refluxum arceant.

Tricuspides in introitu à vena cava, & arteria venosa ianitores, ne cum maxime impellit sanguis, retrolabatur, & ea de causâ non insunt omnibus animalibus (vt dixi) neq; quibus insunt, eadem naturæ solertia factæ apparent, sed in aliis exactius, in aliis remissius & negligentius, vt claudantur pro maiori vel minori impulsione à ventriculorum constrictione facta: Ideo in sinistro ventriculo, vt ad maiorem impulsione diligentior occlusio fiat: duo tantum sunt instar mitræ, vt exactissime claudantur & longe in conum per medium pertingentes (quæ res imposuit forsan Aristoteli vt hunc ventriculum duplicem sectione per transversum facta existimaret) similiter profecto ne retro in arteriam venosam labatur sanguis, & exinde robur sinistri ventriculi exoluatur, in propellendo per vniuersum corpus, ideo valvulæ istæ mitrales mole, & robore, & exacta clausura, illas in dextro positas exuperant. Hinc etiâ necessario nullû cor sine ventriculo cõspicitur cû lucanar & fons & propuariû esse sanguinis debeat. Idè vero in cerebro; nõ semper cõtingit. Avium n. genera pene omnia nullû habent in cerebro ventriculû, vt patet in anserè & cygno, quorû cerebrû cuniculi cerebro pene magnitudine æquatur. Cuniculi autè ventriculos, licet in cerebro habeant, anser tamè nõ habet. Similiter ubicunq; cordis ventriculus vnus, vna auricula appèdit, flaccida, cuticularis, intus cava, sanguine referta, vbi duo ventriculi, duæ similiter auriculæ. Cõtra vero aliquib. auricula duntaxat inest
I 2 anima-